

Brusel 12. března 2020
(OR. en)

6783/20

COMPET 120
IND 37
MI 78
CLIMA 61
CONSOM 60
DIGIT 18
ECOFIN 186
EDUC 99

EMPL 124
ENER 87
ENV 176
ESPACE 11
PI 21
POLMIL 28
RC 4
RECH 102

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Jordi AYET PUIGARNAU, ředitel, za generálního tajemníka Evropské komise
Datum přijetí:	11. března 2020
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2020) 103 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Strategie pro udržitelnou a digitální Evropu zaměřená na malé a střední podniky

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2020) 103 final.

Příloha: COM(2020) 103 final

V Bruselu dne 10.3.2020
COM(2020) 103 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Strategie pro udržitelnou a digitální Evropu zaměřená na malé a střední podniky

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Strategie pro udržitelnou a digitální Evropu zaměřená na malé a střední podniky

1. Úvod

Páteří hospodářství EU je 25 milionů malých a středních podniků. Zaměstnávají přibližně 100 milionů lidí, představují více než polovinu evropského HDP a hrají klíčovou úlohu, neboť vytváří hodnoty ve všech odvětvích hospodářství. Malé a střední podniky přinášejí inovativní řešení výzev, jako je změna klimatu, účinné využívání zdrojů a sociální soudržnost, a pomáhají šířit inovace ve všech evropských regionech. Mají proto zásadní význam pro dvojí transformaci EU na udržitelnou a digitální ekonomiku. Jsou základem pro konkurenceschopnost a prosperitu Evropy, jakož i její hospodářskou a technologickou svrchovanost a odolnost vůči vnějším šokům. Jako takové jsou klíčovým prvkem pro provádění průmyslové strategie EU.

Malé a střední podniky (MSP) jsou těsně spjaty s hospodářskou a sociální strukturou Evropy. Poskytují dvě ze tří pracovních míst, přinášejí příležitosti v oblasti vzdělávání napříč regiony a odvětvími, a to i pro pracovníky s nízkou kvalifikací. Přispívají tak k vytváření příznivých podmínek ve společnosti, mimo jiné i v odlehklých a venkovských oblastech. Každý evropský občan zná nějakého podnikatele, nebo někoho, kdo pro nějakého podnikatele pracuje. Každodenní výzvy malých a středních podniků v Evropě spojené s dodržováním pravidel a přístupem k informacím, trhům a financování jsou tedy výzvami pro celou Evropu.

Malé a střední podniky jsou velmi rozmanité, pokud jde o obchodní modely, velikost, stáří podniku a podnikatelské profily, a využívají diverzifikované rezervy talentů žen a mužů. Patří mezi ně svobodná povolání a mikropodniky z odvětví služeb, ale také průmyslové společnosti střední velikosti, podniky řemeslné výroby i technologicky vyspělé začínající podniky. Tato strategie uznává jejich různé potřeby a pomáhá podnikům, aby nejen rostly a rychle se rozvíjely, ale také aby byly konkurenceschopné, odolné a udržitelné. Stanoví proto ambiciózní, komplexní a průřezový přístup založený na horizontálních opatřeních, která jsou ku prospěchu všem typům malých a středních podniků, jakož i na opatřeních zaměřených na konkrétní potřeby.

Strategie navrhuje opatření vycházející z těchto **tří pilířů**:

- **budování kapacit a podpora přechodu k udržitelnosti a digitalizaci,**
- **snížení regulační zátěže a zlepšení přístupu na trh a**
- **zlepšení přístupu k financím.**

Jde o to, aby se využil potenciál všech typů malých a středních podniků v Evropě s ohledem na vůdčí roli v rámci dvojí transformace. Strategie má výrazně zvýšit počet malých a středních podniků uplatňujících udržitelné obchodní praktiky, jakož i počet malých a středních podniků využívajících digitální technologie. A v neposlední řadě se má Evropa stát

nejatraktivnějším místem pro založení malého podniku, pro jeho růst a rychlý rozvoj na jednotném trhu.

Aby byla strategie úspěšná, musí být realizována na základě společných opatření na úrovni EU, jakož i pevného závazku ze strany členských států. Aktivní zapojení komunity malých a středních podniků a podniků samotných bude hrát zásadní roli. Strategie proto bude podpořena pevným **partnerstvím pro provádění strategie** uzavřeným mezi EU a členskými státy, včetně regionálních a místních orgánů. Podnikatelé by rovněž měli využít příležitostí, které nabízejí investiční programy EU, a přizpůsobit svou podnikatelskou činnost tak, aby vedla k větší digitalizaci a udržitelnosti, a dále ji rozvíjet nejen na jednotném trhu, ale také mimo něj.

Strategie staví na velmi silných základech již existujícího politického rámce a programů EU na podporu malých a středních podniků, mezi něž mimo jiné patří iniciativa na podporu malých a středních podniků, tzv. „Small Business Act“ z roku 2008, iniciativa z roku 2016 pro začínající a rychle se rozvíjející podniky, Program pro konkurenceschopnost malých a středních podniků (COSME) a opatření na podporu malých a středních podniků financovaná v rámci programu Horizont 2020 a evropských strukturálních a investičních fondů¹. Významně přispěje k provádění mimo jiné Zelené dohody pro Evropu, akčního plánu pro oběhové hospodářství, Evropské strategie pro data a evropského pilíře sociálních práv.

Strategie je součástí průmyslového balíčku, který zahrnuje sdělení a doprovodnou zprávu o identifikaci a řešení překážek pro jednotný trh (sdělení o překážkách pro jednotný trh)², dlouhodobý akční plán pro lepší provádění a prosazování pravidel jednotného trhu (akční plán pro prosazování pravidel)³ a Novou průmyslovou strategii pro Evropu (průmyslová strategie)⁴. Vychází z mnoha zjištění uvedených ve sdělení o překážkách pro jednotný trh, pokud jde o překážky, s nimiž se potýkají malé a střední podniky, které chtějí působit přeshraničně. Pro usnadnění růstu malých a středních podniků v rámci jednotného trhu má zásadní význam řádné provádění, uplatňování a prosazování právních předpisů EU. Akční plán pro prosazování pravidel jednotného trhu stanoví pro účely řešení těchto otázek různé iniciativy. Průmyslová strategie zdůrazňuje úlohu malých a středních podniků pro konkurenceschopný a inovativní evropský průmysl.

2. Budovat kapacity a podporovat přechod k udržitelnosti a digitalizaci

Konkurenceschopná udržitelnost je hlavní zásadou budoucí Evropy. **Ekonomika, která je klimaticky neutrální, účinně využívá zdroje a zaujímá flexibilní přístup k digitalizaci, vyžaduje kompletní mobilizaci malých a středních podniků.** Tento přechod na hospodářsky, environmentálně a sociálně udržitelnější Evropu musí jít ruku v ruce s přechodem k digitalizaci. Aby toho bylo možno dosáhnout, je nezbytné přijmout individuálně uzpůsobená opatření vedoucí k vytvoření prosperujícího segmentu malých a středních podniků v ekonomice a nabídnout příležitosti pro růst těm z nich, které si přejí rychle se

¹ Prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) využilo více než 900 000 malých a středních podniků v Evropě a prostředků Evropského sociálního fondu (ESF) více než 500 000 malých a středních podniků v Evropě.

² COM(2020)93 final, 10.3.2020.

³ COM(2020)94 final, 10.3.2020.

⁴ COM(2020)102 final, 10.3.2020.

rozvíjet. Aby vznikla infrastruktura pro podnikání a inovace, uzpůsobená pro malé a střední podniky, je zapotřebí investic v rámci celé EU.

Malé a střední podniky, které podporují přechod k udržitelnosti

Četné malé a střední podniky jsou dobře vybaveny, jsou flexibilní, technicky vyspělé, uznávají hodnoty udržitelnosti a oběhového hospodářství. Téměř čtvrtina⁵ **malých a středních podniků v Evropě tento přechod již umožňují** a nabízí zelené produkty nebo služby. Mnohé z těchto podniků (včetně podniků sociální ekonomiky) již dělá mnoho pro komunitu, v nichž sídlí. Je třeba zmínit také určité významné výzvy. Některé malé a střední podniky se potýkají s problémy při přechodu k udržitelnějším obchodním modelům. Třetina z nich uvádí, že snaží-li se v průběhu podnikání účinněji využívat zdroje, čelí složitým administrativním a právním postupům. Ovšem vzhledem k tomu, že se zvyšuje povědomí o riziku spojeném se změnou klimatu a ostatními environmentální tlaky a že spotřebitelé mění své preference, je tento přechod na udržitelné obchodní praktiky a jednání klíčový pro to, aby malé a střední podniky byly nadále konkurenceschopné a rozvíjely se. Je nezbytné malé a střední podniky v tomto procesu podporovat a vybavit je tak, aby environmentální rizika pochopily a v některých odvětvích, jako například ve stavebnictví, v odvětví plastů, elektroniky a zemědělsko-potravinářského průmyslu, tato rizika snižovaly.

Malým a středním podnikům nabízí individualizované služby více než 600 členů sítě Enterprise Europe Network (EEN). Mnoho členů této sítě již malým a středním podnikům pomáhá při přechodu k udržitelnosti. Na základě toho bude síť EEN poskytovat **specializované poradce pro udržitelnost** a další služby v oblasti udržitelnosti. Posoudí potřeby malých a středních podniků, poskytnou poradenství ohledně investic do procesů a infrastruktury, které účinněji využívají zdroje a jsou více uzpůsobeny zásadám oběhového hospodářství, vyhledají relevantní obchodní partnery a podpoří vzájemnou spolupráci. Kromě toho bude Evropské znalostní středisko pro účinné využívání zdrojů (EREK) malým a středním podnikům nadále pomáhat s otázkami, jako je úspora nákladů na energii, materiál a vodu. Řešení, která nabízejí společnosti poskytující energetické služby (ESCO), jež disponují příslušným know-how, by mohla být v kombinaci s technickými a finančními řešeními pro malé a střední podniky přínosem.

Evropa je kolébkou zelené technologie a její vůdčí postavení se bude odvíjet od toho, jak budou malé a střední podniky vést inovační činnost v ekologickém odvětví. To bude podporováno prostřednictvím investičního plánu Zelené dohody pro Evropu⁶. V rámci širší pilotní činnosti **Evropské rady pro inovace** (ERI), jejímž cílem je podpora přelomových inovací, zejména v malých a středních podnicích, vyčlení Komise v roce 2020 nejméně 300 milionů EUR na začínající podniky a malé a střední podniky s velkým potenciálem, aby jim umožnila dosáhnout průlomových inovací v rámci Zelené dohody. **Evropský inovační a technologický institut** (EIT) zajistí, aby jeho znalostní a inovační společenství byla malým a středním podnikům více otevřená, a vytvoří více příležitostí k tomu, aby se podílely na místních inovačních ekosystémech, zejména v regionech, které v oblasti inovací zaostávají. To bude možné díky specializovanému informačnímu nástroji (regionální inovační program), který posílí ekosystémy tam, kde to bude nejdůležitější.

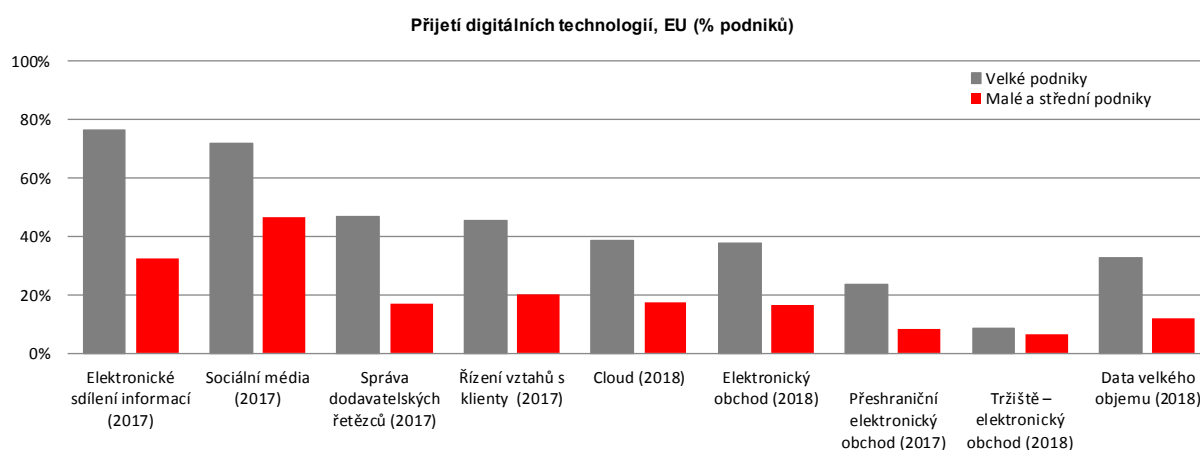
⁵Průzkum Eurobarometru z roku 2017 zaměřený na malé a střední podniky, účinné využívání zdrojů a zelené trhy.

⁶COM(2020)21 final, 14.1.2020.

Posílit postavení malých a středních podniků, aby mohly využít výhod digitální transformace

Pouze prosperující komunita malých a středních podniků využívající digitální technologie a data může dostat Evropu na světovou špičku při utváření digitální ekonomiky. Digitalizace může malým a středním podnikům poskytnout velké příležitosti k tomu, aby zvyšovaly účinnost výrobních procesů i schopnost inovovat produkty a obchodní modely. Používání pokročilých přelomových technologií, jako je technologie blockchain a umělá inteligence, cloud computing a vysoce výkonná výpočetní technika (HPC), může výrazně zvýšit jejich konkurenceschopnost.

Malé a střední podniky však dosud plně nevyužívají dat, která jsou hybnou silou digitální ekonomiky. Mnohé z nich si neuvědomují, jakou hodnotu mají data, která vytvářejí, a nejsou dostatečně připraveny na nadcházející ekonomiku aktivně využívající data, ani v tomto smyslu chráněny. Digitální technologie do svého podnikání úspěšně integrovalo pouze 17 % malých a středních podniků a 54 % velkých podniků⁷. Tradiční malé a střední podniky často nevědí, jakou digitální obchodní strategii si zvolit, potýkají se s problémy, pokud jde o využití velkých úložišť dat, jež jsou k dispozici větším společnostem, a zdráhají se použít pokročilé nástroje a aplikace založené na umělé inteligenci. Zároveň jsou velmi zranitelné vůči kybernetickým hrozbám.

Zdroj: Eurostat, index digitální ekonomiky a společnosti (DESI) – 2019.

Tyto malé a střední podniky budou podporovány sítí až 240 **center pro digitální inovace** v každém regionu Evropy, která se bude opírat o investice z programu Digitální Evropa a ze strukturálních fondů.

Cílem je nejen poskytovat uživatelsky vstřícné a cílené poradenství ohledně udržitelnosti a digitalizace, ale také propojit podpůrné struktury tak, aby měl **každý malý a střední podnik možnost obrátit se na nedalekou poradenskou službu**. Síť EEN bude úzce spolupracovat v rámci iniciativy Startup Europe⁸, dále s centry pro digitální inovace a s dalšími subjekty s cílem zajistit nepřetržitou podporu a poradenství, mimo jiné také s orgány a podpůrnými

⁷ Zpráva z roku 2018 předložená pracovní skupinou center pro digitální inovace, https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/dihs_access_to_finance_report_final.pdf

⁸ Startup Europe je iniciativa EU pro propojení místních center začínajících podniků napříč Evropou: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/startup-europe>

strukturami na vnitrostátní, regionální a místní úrovni. Přenos osvědčených postupů, know-how a dovedností může rovněž probíhat přímo, a sice od digitálních malých a středních podniků k malým a středním podnikům z jiných oblastí.

Jak bylo oznámeno v **Evropské strategii pro data**⁹, Komise bude pracovat na širší dostupnosti údajů a na umožnění toku dat mezi podniky a vládami vytvořením společných evropských datových prostorů pro důvěryhodné a bezpečné sdílení dat. Bude zajištěn rovný přístup pro všechny společnosti, zejména malé a střední podniky. Komise rovněž posoudí potenciální problémy s právy v případě využívání společně vytvořených dat, zejména pokud jde o průmyslový internet věcí, aby se zabránilo případným nevýhodám pro malé a střední podniky. Dále bude řešit přijetí cloud computingu malými a středními podniky, například prostřednictvím specializovaného tržiště pro cloudové služby při současném zajištění spravedlivých smluvních podmínek.

Využití talentů a duševního vlastnictví

Pro malé a střední podniky je rovněž obtížné rozvíjet strategie **duševního vlastnictví**, jejichž cílem je ochrana jejich investic do výzkumu a vývoje a zvýšení růstového kapitálu, a to i přesto, že jsou pro dvojí transformaci prvořadé. Své duševní vlastnictví chrání pouze 9 % malých a středních podniků. Nevědí totiž buď o iniciativách, které byly na úrovni EU a členských států v oblasti duševního vlastnictví přijaty, nebo se obávají složitosti a nákladů spojených se získáním či prosazováním práv duševního vlastnictví. Díky nadcházejícímu **akčnímu plánu pro duševní vlastnictví** se stane systém duševního vlastnictví pro malé a střední podniky účinnějším, k čemuž přispějí opatření, která zjednoduší postupy při registraci duševního vlastnictví (např. reforma právních předpisů EU týkajících se průmyslových vzorů), která zlepší přístup ke strategickému poradenství v oblasti duševního vlastnictví (např. zajištěním standardního poradenství při poskytování finančních prostředků na úrovni EU pro oblast výzkumu a vývoje) a která usnadní využívání duševního vlastnictví jako páky pro získání přístupu k financování.

Jak v případě přechodu na digitální technologie, tak i v případě přechodu k udržitelnosti se začínající i zavedené malé a střední podniky potýkají s nedostatkem kvalifikovaných zaměstnanců. K investicím do odborné přípravy svých zaměstnanců často nemají stejné zdroje jako velké společnosti. Více než 70 % podniků hlásí přístup k talentům jako překážku, která brání novým investicím v celé EU¹⁰. Dostupnost kvalifikovaných pracovníků nebo zkušených manažerů zůstává nejvýznamnějším problémem pro čtvrtinu malých a středních podniků v EU¹¹. Nedostatek kvalifikovaných pracovníků je obzvláště palčivý, pokud jde o digitalizaci a nové technologie, neboť 35 % pracovní síly má nízké nebo nulové digitální dovednosti.

Členské státy a sociální partneři musí hrát klíčovou úlohu a EU může dále pomoci tyto problémy řešit tak, že usnadní přístup k odborné přípravě a přispěje ke sladění poptávky po talentech ze strany malých a středních podniků s nabídkou na trhu práce. Vzdělávání a odborná příprava v oblasti podnikání, které přispívají ke zvyšování podnikatelských znalostí a dovedností, hrají klíčovou úlohu, pokud jde o přizpůsobení malých a středních podniků potřebám jednotného trhu. Pro všechny vedoucí pracovníky a zaměstnance malých a středních podniků jsou aktivity v oblasti vzdělávání a rozšiřování dovedností zásadní,

⁹ COM(2020)66 final, 19.2.2020.

¹⁰ Zpráva EIB o investicích v letech 2018–2019.

¹¹ Průzkum SAFE 2019.

přičemž důraz je kladen zejména na podporu žen a dívek v souvislosti se zakládáním podniků a na vyváženější zastoupení žen a mužů z řad těch, kteří podnikají nebo v podnicích zastávají řídicí pozice¹².

Na základě programu Digitální Evropa připraví Komise pro zaměstnance malých a středních podniků **rychlokurzy digitálních dovedností**, aby získali odborné znalosti v oblastech, jako je umělá inteligence, kybernetická bezpečnost nebo blockchain, přičemž bude vycházet ze zkušeností z platformy Koalice pro digitální dovednosti a pracovní místa. Centra pro digitální inovace budou působit jako zprostředkovatelé mezi malými a středními podniky a univerzitami/poskytovateli odborné přípravy na místní úrovni. Inkubační činnosti malým a středním podnikům pomohou, aby se staly součástí ekosystémů založených na datech.

Komise rovněž zahájí program pro „**dobrovolníky z digitální oblasti**“, jehož cílem je, aby mladí kvalifikovaní pracovníci a zkušení starší lidé sdíleli své digitální kompetence s tradičními podniky. V zájmu zvyšování kvalifikace zaměstnanců malých a středních podniků v oblasti udržitelnosti bude rovněž podporovat a propojovat zprostředkovatelské malé a střední podniky – jako jsou klastry, síť EEN a Evropské znalostní středisko pro účinné využívání zdrojů (EREK).

Komise provede aktualizaci agendy dovedností pro Evropu mimo jiné tím, že zahájí pakt pro dovednosti. Jeho součástí bude **specializovaná složka pro malé a střední podniky**. Odborné vzdělávání a příprava jsou pro malé a střední podniky obzvláště důležité, neboť přispívají k tomu, aby zaměstnanci těchto podniků získali dovednosti potřebné na trhu práce. Členské státy a regiony se navíc vyzývají, aby využívaly budoucí Evropský sociální fond plus, jakož i nové možnosti investic finančních prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj do vývoje dovedností v oblasti inteligentní specializace, průmyslové transformace a podnikání.

Ekonomika sdílení vytváří příležitosti v oblastech, jako je mobilita a ubytovací služby pro inovativní malé a střední podniky fungující jako platformy, které hrají roli zprostředkovatele mezi poskytovateli služeb a příjemci služeb, jakož i pro malé a střední podniky fungující jako poskytovatelé služeb, kteří získávají přístup k širšímu okruhu zákazníků. V návaznosti na své sdělení z roku 2016 o ekonomice sdílení¹³ bude Komise pokračovat ve zkoumání možné iniciativy zaměřené na krátkodobé ubytovací nájemní služby (největší odvětví ekonomiky sdílení), aby podpořila vyvážený a odpovědný rozvoj ekonomiky sdílení na celém jednotném trhu při plném respektování veřejných zájmů.

KLÍČOVÁ OPATŘENÍ:

- Komise zaktualizuje síť **Enterprise Europe Network**, a to i s pomocí specializovaných **poradců pro udržitelnost** a dalších služeb v oblasti udržitelnosti.
- Komise pro zaměstnance malých a středních podniků připraví **rychlokurzy digitálních dovedností**, aby se zdokonalili v oblastech, jako je umělá inteligence, kybernetická bezpečnost nebo blockchain.
- Komise zahájí program „**dobrovolníků z digitální oblasti**“, díky němuž budou moci mladí kvalifikovaní pracovníci a zkušení starší lidé sdílet své digitální schopnosti s tradičními podniky.

¹² Strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025, COM(2020)152 final, 4.3.2020.

¹³ COM(2016)356 final, 2.6.2016.

- Komise bude aktualizovat **agendu dovedností pro Evropu**, včetně paktu pro dovednosti se zvláštní složkou pro malé a střední podniky a navrhne doporučení Rady zaměřené na modernizaci odborného vzdělávání a přípravy.
- Komise rozšíří **centra pro digitální inovace** ve spojení se Startup Europe a EEN a zajistí plynulé poskytování služeb v rámci místních a regionálních ekosystémů.
- Komise vyčlení prostřednictvím **ERI** nejméně 300 milionů EUR na podporu průlomových inovací v rámci Zelené dohody.
- V případě malých a středních podniků, které zaměřují svou činnost na krátkodobé ubytovací nájemní služby, bude Komise nadále zkoumat možnou **iniciativu týkající se ekonomiky sdílení**.

3. Snížit regulační zátěž a zlepšit přístup na trh

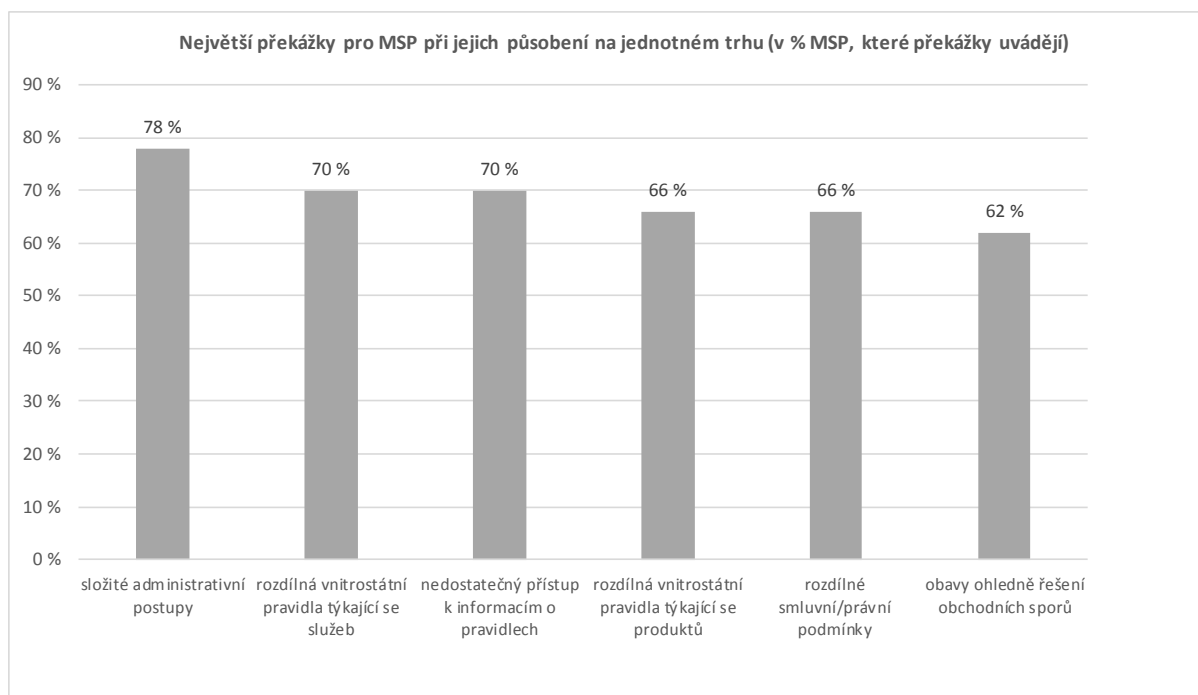
Jednotný trh je pro evropské malé a střední podniky primárním cílovým trhem. Představuje 70 % hodnoty vývozu zboží malých a středních podniků a 80 % všech vyvážejících malých a středních podniků prodává do jiných členských států¹⁴. Počet malých a středních podniků vyvážejících do jiných členských států by však mohl být mnohem vyšší: například pouze 17 % veškerého vývozu malých a středních podniků působících ve výrobním odvětví probíhá v rámci jednotného trhu¹⁵. Sdělení o překážkách jednotného trhu ukazuje, že podniky, které se nejvíce potýkají s přetrvávajícími překážkami, jsou malé a střední podniky.

Dodržování předpisů, norem, pravidel týkajících se štítků a administrativních formalit má na malé a střední podniky větší dopad než na větší společnosti vzhledem k jejich omezeným finančním a lidským zdrojům. Například v odvětví podnikových služeb mohou náklady vzniklé malým a středním podnikům při plnění administrativních formalit dosáhnout 10 000 EUR¹⁶. I přes pokrok, jehož bylo od přijetí iniciativy na podporu malých a středních podniků („Small Business Act“) dosaženo, zůstává hlavním problémem pro tyto podniky kumulativní dopad regulace.

¹⁴ Výroční zpráva o evropských malých a středních podnicích – přeshraniční růst malých a středních podniků.

¹⁵ [Informativní přehled o iniciativě „Small Business Act“ pro EU-28.](#)

¹⁶ Ecorys, Administrative formalities and costs involved in accessing markets cross-border for provisions of accountancy, engineering and architecture services, 2017 (Ecorys, „Správní formality a náklady spojené s přeshraničním přístupem na trhy pro poskytování služeb v oblasti účetnictví, inženýrství a architektury“, 2017.

Zdroj: Eurochambres – průzkum mezi podniky, 2019

Evropské malé a střední podniky se potýkají s komplexními a zatěžujícími právními předpisy, zejména v důsledku postupů, které se v jednotlivých členských státech liší. Tyto překážky mnohé podniky odrazují od přeshraničního podnikání a rozšiřování. Pokud podniky přeshraničně podnikají nebo přeshraničně rozšiřují svou činnost, často využívají velkých platforem jakožto zprostředkovatelů, což vede k nestejnému poměru sil při vyjednávání.

Řešení těchto překážek je společnou odpovědností EU a členských států. Velká část zátěže pochází z vnitrostátních právních předpisů a je důležité posoudit, jaký má na malé a střední podniky dopad ukládání dodatečných požadavků nad rámec předpisů EU (tzv. gold-plating)¹⁷. Spolu s Komisí musí členské státy i nadále přísně uplatňovat tyto zásady: „zelenou malým a středním podnikům“¹⁸, „pouze jednou“¹⁹ a „digitalizace jako standard“²⁰.

Komise je zase odhodlána snížit zátěž malých a středních podniků a v rámci cyklu zdokonalení tvorby právních předpisů jim dát silnější hlas. **Stávající právní předpisy EU** jsou předmětem systematického přezkumu ze strany Komise v rámci Programu pro účelnost a účinnost právních předpisů (REFIT). Jde o to, snížit zátěž a právní předpisy zjednodušit. Komise bude systematictěji využívat kontroly účelnosti s cílem hledat způsoby, jak digitalizovat, zjednodušovat a dosahovat cílů tak, aby náklady byly v zájmu malých a středních podniků co nejnižší. Nová platforma „Fit pro budoucnost“²¹ navíc bude prověřovat

¹⁷ Pokud jde o míru harmonizace a/nebo postupy členských států (ukládání dodatečných požadavků nad rámec předpisů EU) může být v právních předpisech EU ponechána určitá flexibilita, COM(2020)93 final ze dne 10.3.2020.

¹⁸ Zásada „zelenou malým a středním podnikům“ připomíná, že při tvorbě politik je třeba zohlednit zájmy malých a středních podniků, a to jak na úrovni EU, tak na úrovni jednotlivých členských států.

¹⁹ Podle zásady „pouze jednou“ poskytují občané a podniky veřejné správě různé údaje pouze jednou.

²⁰ Cílem zásady „digitalizace jako standard“ je snížit administrativní zátěž tak, že se digitální poskytování služeb stane standardní volbou orgánů veřejné správy.

²¹ Bude zřízena nová skupina na vysoké úrovni, která nahradí platformu REFIT.

stávající právní předpisy EU s cílem určit potenciál pro zjednodušení a snížení administrativní zátěže.

U **nových právních předpisů** bude program REFIT doplněn a posílen zavedením zásady „jeden přijmout – jeden zrušit“. Účelem je zajistit, aby právní předpisy EU přinášely prospěch, aniž by občanům a podnikům ukládaly zbytečnou zátěž. Test týkající se malých a středních podniků je již součástí pravidelného hodnocení a bude nadále uplatňován u všech příslušných návrhů Komise.

Náklady, které vytvářejí právní předpisy, nesou vzhledem ke svým omezeným lidským a finančním zdrojům zejména malé a střední podniky. Aby se zajistilo, že nové právní předpisy budou k malým a středním podnikům vstřícné, **zmocněnec EU pro malé a střední podniky**²² bude ve spolupráci se zúčastněnými stranami z řad těchto podniků filtrovat iniciativy EU, aby upozornil Komisi na ty, které si z hlediska malých a středních podniků zaslouhují větší pozornost. V této souvislosti zmocněnec EU pro malé a střední podniky rovněž přispěje odbornými znalostmi získanými na vnitrostátní úrovni v rámci sítě zmocněnců pro malé a střední podniky. Cílem je, aby všechny budoucí právní předpisy na evropské a vnitrostátní úrovni byly vytvářeny s ohledem na koncového uživatele tak, že se zjistí případné překážky, které budou v rámci tohoto procesu včas omezeny, například prostřednictvím digitálních nástrojů. Zmocněnec EU pro malé a střední podniky bude mít v nové platformě nazvané „Fit pro budoucnost“ zvláštní úlohu, neboť vymezí stávající právní předpisy, které jsou z pohledu malých a středních podniků obzvláště zatěžující. Zmocněnec EU pro malé a střední podniky navrhne Komisi uživatelsky vstřícná řešení, která by mohla být pro účely dodržování právních předpisů zohledněna.

Zajištění souladu s pravidly jednotného trhu je pro malé a střední podniky obzvláště důležité, neboť jsou často neúměrně zatíženy přeshraničními omezeními. Akční plán pro prosazování pravidel stanoví seznam iniciativ, jejichž cílem je tyto otázky řešit, včetně zřízení pracovní skupiny pro prosazování pravidel jednotného trhu, do níž budou přispívat zmocněnec EU pro malé a střední podniky a síť vnitrostátních zmocněnců. Komise bude monitorovat členské státy a spolupracovat s nimi a nebude se zdráhat přijmout v případě potřeby důrazná donucovací opatření k zajištění toho, aby byl jednotný trh pro malé a střední podniky prospěšný. Malé a střední podniky čelí proporcionálně vyšším nákladům na dodržování daňových předpisů než větší podniky²³ a nedostatečná harmonizace daní zůstává jednou z hlavních překážek, kterým podniky čelí při přeshraničním podnikání.

Důsledným prosazováním pravidel EU v oblasti hospodářské soutěže se navíc zajistí, že si všechny společnosti působící na jednotném trhu, zejména malé a střední podniky, budou moci konkurovat a provádět inovace na základě svých schopností a předcházet zneužívání tržní síly, jakož i koncentraci bohatství v několika velkých podnicích.

Odstranit překážky prostřednictvím partnerství a experimentování s politikami

Klíčovou výzvou v Evropě je relativní nedostatek úspěšných rychle se rozvíjejících podniků. Ve Spojených státech existuje třikrát více rychle se rozvíjejících podniků než v Evropě²⁴.

²² Zmocněnec EU pro malé a střední podniky zajišťuje propojení mezi tvorbou politiky pro malé a střední podniky na úrovni EU a vnitrostátními zmocněnci pro malé a střední podniky/subjekty odpovědnými za politiku v oblasti malých a středních podniků; dále předsedá síti vnitrostátních zmocněnců pro malé a střední podniky.

²³ Studie Evropské komise týkající se nákladů na dodržování daňových předpisů pro malé a střední podniky, 2018.

²⁴ Mind the Bridge: Tech Scale-up Europe, zpráva z roku 2019.

Evropské začínající a rychle se rozvíjející podniky v praxi čelí mnohým výzvám, když se snaží přilákat talenty, udržet si je, zajistit tržní příležitosti a zvyšovat příjmy. Mnoho členských států tyto výzvy úspěšně vyřešilo a mnoho osvědčených postupů je již zavedeno. Znásobení těchto osvědčených postupů v celé EU by pro rozvoj malých a středních podniků a jejich růst představovalo významný impuls.

S ohledem na tuto skutečnost Komise v úzké spolupráci s členskými státy a zúčastněnými stranami, jako je například fórum ERI, podpoří osvědčené postupy a zahájí novou politickou iniciativu s názvem **standard EU pro startupové národy**, která vyzve členské státy k provádění těchto postupů na místní, regionální a celostátní úrovni. Cílem je učinit z Evropy **nejatraktivnější světadíl pro začínající a rychle se rozvíjející podniky**. Iniciativa se zaměří na to, aby se usnadnilo zahájení podnikání a expanze přes hranice, zefektivnilo se provádění pravidel týkajících se postupů pro podávání žádostí o víza a povolení k pobytu pro talenty ze třetích zemí, zatraktivnilo se poskytování zaměstnaneckých akciových opcí, podporovalo se zakládání nových podniků a transfer technologií z vysokých škol, rozšířil se přístup k financování za účelem rychlého rozvoje podniků a podporovaly se přeshraniční digitální nástroje a platformy. Jako dodatečné opatření Komise povede konzultace a vypracuje posouzení týkající se potřeby dalších kroků v oblasti práva obchodních společností s cílem usnadnit přeshraniční expanzi malých a středních podniků a jejich rychlý rozvoj.

Kvůli předpisům, které jsou mnohdy zastaralé nebo neodpovídají potřebám rychle se vyvíjejících technologií, nejsou některá velmi inovativní řešení vůbec použita. Jedním ze způsobů, jak tento problém vyřešit, jsou **regulační pískoviště**, díky nimž bude možno inovativní řešení, která ještě nejsou stanovena v právních předpisech ani pokynech, v praxi otestovat ve spolupráci s orgány dohledu a regulačními orgány, a to za předpokladu, že jsou splněny příslušné podmínky, například pro zajištění rovného zacházení. Regulační pískoviště poskytují regulačním orgánům a orgánům dohledu aktuální informace o nových technologiích a zkušenostech s těmito technologiemi, přičemž umožňují experimentování s politikami. S takovými pískovišti již některé členské státy experimentovaly v souvislosti s inovativními finančními službami.

Směrnice o službách je klíčovým nástrojem pro odstranění tržních překážek. **Partnerství mezi příhraničními regiony**, která mají za cíl posílit spolupráci mezi regionálními orgány, mohou malým a středním podnikům pomoci překonat tržní překážky při poskytování služeb. Výzva k předkládání návrhů by měla do konce roku 2020 vyústit ve tři pilotní projekty tohoto typu, v jejichž rámci by partnerské regiony společně vylepšovaly, harmonizovaly nebo koordinovaly pravidla a postupy týkající se přeshraničního poskytování služeb, pokud jde například o vysílání pracovníků a využívání digitálních nástrojů.

Komise bude toto úsilí doplňovat tím, že bude členské státy vybízet, aby potřebám malých a středních podniků přizpůsobovaly **jednotnou digitální bránu**²⁵. Členské státy by měly usilovat o to, aby malým a středním podnikům poskytovaly snadný online přístup k informacím, postupům a asistenčním službám, pokud jde o veškeré jejich dotazy týkající se přeshraničního podnikání, včetně poradenství ohledně zadávání veřejných zakázek a zdrojů financování. Členské státy by měly propojit své služby v rámci **jednotného kontaktního místa** s cílem poskytnout malým a středním podnikům koordinovanou odpověď na všechny takové dotazy.

²⁵Nariadení (EU) 2018/1724 zřizuje pro uživatele ve své vlastní zemi či za hranicemi jednotnou digitální bránu pro poskytování přístupu k informacím, postupům a k asistenčním službám a službám pro řešení problémů.

Až 71 % malých a středních podniků, které vyzkoušely stávající systém vzájemného uznávání u neharmonizovaného zboží²⁶, byl odepřen přístup na trh²⁷. Komise bude po diskusi s expertní skupinou pro vzájemné uznávání, která je složena ze zástupců členských států, pracovat na propagaci „**aliance pro vzájemné uznávání**“ mezi členskými státy v odvětvích, jako jsou doplňky stravy a klenoty.

V různorodém průmyslovém prostředí mají odvětví, jako je **vesmír a obrana**, klíčový význam pro strategickou a technologickou svrchovanost EU a nabízejí velký potenciál pro evropské malé a střední podniky. Dodavatelské řetězce v odvětví obrany jsou však budovány převážně na vnitrostátní úrovni. Komise tedy posílí přeshraniční spolupráci a podpoří vstup nových subjektů tím, že maximálně využije potenciál Evropského obranného fondu. To bude zahrnovat zejména výzvy k předkládání návrhů zaměřené na malé a střední podniky, zvláštní bonusy pro malé a střední podniky a kritéria pro udělení, jakož i propojení malých a středních podniků s širším společenstvím v oblasti obrany. Fond pomůže otevřít dodavatelské řetězce v oblasti obrany tím, že propojí velké systémové integrátory s celým ekosystémem malých a středních podniků v celé Unii.

Komise rovněž zmapuje silné stránky příslušných výzkumných a technologických organizací a univerzit, které mohou podporovat inovativní začínající podniky a malé a střední podniky v tomto odvětví.

Cílem Komise je také zvýšit počet úspěšných začínajících a rychle se rozvíjejících podniků v **kosmickém odvětví**, které využívají kosmické technologie EU na komerční bázi. Prostřednictvím kosmického programu EU bude usilovat o vznik evropského ekosystému na podporu podnikání v rámci modelu „New Space“. Nová iniciativa pro podnikání v kosmickém odvětví CASSINI bude sdružovat služby jako např. služby napomáhající zakládání a rozvoji podniků, podnikatelské inkubátory, počáteční financování a zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi.

Veřejné zakázky rovněž nabízejí v rámci jednotného trhu dosud nevyužité příležitosti pro malé a střední podniky, včetně začínajících podniků, pro něž je obtížné úspěšně soutěžit ve veřejných nabídkových řízeních. Tyto obtíže jsou dvojího typu. Na jedné straně se veřejný sektor staví relativně odmítavě k rizikům a často postrádá potřebné schopnosti k zadávání zakázek na inovativní řešení. Na druhé straně mnoho hospodářských subjektů, a zvláště pak malé a střední podniky, považuje veřejná nabídková řízení za složitá či nevyhovující jejich potřebám.

Komise proto vyzývá členské státy a jejich zadavatele, aby využívali **flexibility, již umožňuje nový rámec EU pro zadávání veřejných zakázek**. Znamená to, že lze například rozdělit větší zakázky na menší části, rozšířit strategické zadávání zakázek, zejména v oblasti inovací, ponechat právo duševního vlastnictví (tam, kde je to namístě) malým a středním podnikům, aby je mohly komerčně využívat, a dokončit digitalizaci příslušných postupů zadávání zakázek. Komise bude také podporovat členské státy, aby využívaly digitálních platform ke stimulaci inovativních řešení od malých a středních podniků a začínajících podniků a k podpoře jejich přeshraničního přístupu k veřejným zakázkám. Dále zahájí **iniciativu pro velké zadavatele a sítě** (Big Buyers and Networks Initiative), jež by měla

²⁶Zboží, které není harmonizováno právními předpisy EU, jako je textil, obuv, předměty pro péči o děti, klenoty, stolní nádobí nebo nábytek.

²⁷ COM(2020)93 final, 10.3.2020

usnadnit společné nákupy inovativních a udržitelných produktů, podporovat navazování kontaktů mezi zadavateli zakázek a poskytovateli inovativních řešení a měřit pokrok prostřednictvím srovnávání na vnitrostátní úrovni. Komise též zavede označení pro veřejné zadavatele, kteří dodržují postupy zadávání veřejných zakázek **příznivé pro malé a střední podniky**, a bude spolupracovat se svými mezinárodními obchodními partnery na tom, aby se rozšířilo přijetí jejich norem v oblasti zadávání zakázek, jako je např. elektronická fakturace. Malé a střední podniky poskytující inovativní ekologické produkty a služby lze podpořit větším využíváním zelených veřejných zakázek²⁸.

Koupě stávající společnosti je často výhodnější alternativou k založení podniku. Odhaduje se, že každoročně přibližně 450 000 malých a středních podniků s více než dvěma miliony zaměstnanců změní majitele. V jedné třetině případů však převod není úspěšný, což má za následek, že v Evropě zanikne okolo 150 000 podniků a 600 000 pracovních míst²⁹. Důvodem je často nedostatečná počáteční příprava, obtíže při hledání nástupce a nepříznivá daňová a regulační opatření.

Komise bude nadále pracovat na usnadnění **převodů podniků** a bude podporovat členské státy v jejich úsilí o vytvoření prostředí příznivého pro tyto převody³⁰. Nedávno přijatá směrnice o rámcích preventivní restrukturalizace a poskytnutí druhé šance³¹ řeší mnohé problémy společností v tísní a Komise nyní podpoří všechny členské státy při provádění ustanovení směrnice ve vnitrostátním právu, tak aby společnosti ve finančních obtížích měly přístup k odpovídajícím podpůrným službám, jež jim pomohou vyhnout se úpadku.

Posílení spravedlnosti ve vztazích mezi podniky (B2B)

Malé a střední podniky hrají zásadní úlohu ve stále hustších sítích společností, začínajících podniků a malých a středních podniků, které spolupracují napříč odvětvími a hodnotovými řetězci na vytváření produktů a služeb budoucnosti. Je důležité, aby byly malé a střední podniky a začínající podniky začleněny do strategických hodnotových řetězců EU a aby byly zohledněny jejich specifické potřeby; to jim umožní spolupracovat a růst v rámci jednotného trhu i v celosvětovém měřítku.

Vzhledem ke zvýšené koncentraci a vertikální integraci v dodavatelských řetězcích jsou hlavními zákazníky malých a středních podniků často mnohem větší organizace. To vede k asymetriím ve vyjednávací síle a zvyšuje riziko, že malé podniky budou čelit nekalým obchodním praktikám a podmínkám³², včetně **opožděných plateb** a přístupu k údajům.

Ačkoli směrnice o opožděných platbách snížila zpoždění u transakcí mezi podniky i mezi podniky a platformami, pouze 40 % podniků v EU dostane zapláceno včas³³. Opožděné

²⁸ COM(2020) 98 final, 11.3.2020.

²⁹ Extrapolováno na základě zprávy *Business Dynamics: Start-ups, Business transfer and Bankruptcy* (Dynamika podnikání: začínající podniky, převody podniků a úpadek), konečná zpráva z roku 2011, s. 10; <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/10448/attachments/1/translations>

³⁰ Směrnice (EU) 2019/2121 ze dne 27. listopadu 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o přeshraniční přemístění sídla, fúze a rozdělení.

³¹ Směrnice (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019.

³² Publikace EU z roku 2018: *A comparative analysis of legal measures vs. soft-law instruments for improving payment behaviour* (Srovnávací analýza právních opatření vs. nástrojů „měkkého práva“ pro zlepšení platební morálky).

³³ Publikace EU z roku 2018: *A comparative analysis of legal measures vs. soft-law instruments for improving payment behaviour* (Srovnávací analýza právních opatření vs. nástrojů „měkkého práva“ pro zlepšení platební morálky).

platby jsou také příčinou každého čtvrtého úpadku malých a středních podniků v EU. Je nezbytné tento přístup zásadně změnit a přejít k nové podnikatelské kultuře, ve které jsou rychlé platby pravidlem. Za tímto účelem Komise podpoří provádění směrnice o opožděných platbách prostřednictvím silných monitorovacích a donucovacích nástrojů. Mezi tyto nástroje by mohlo patřit virtuální středisko pro sledování opožděných plateb, vymezení nekalých platebních praktik a zkoumání možnosti využití alternativních mechanismů pro řešení sporů či mediaci pro malé a střední podniky v zájmu rychlého řešení platebních sporů v obchodních transakcích.

Využití výhod globálních trhů

Globální trhy představují pro malé a střední podniky důležitý zdroj růstu. Pouze 600 000 malých a středních podniků zaměstnávajících zhruba 6 milionů osob však vyváží své zboží mimo EU. V rámci mnohostranných a dvoustranných dialogů bude Komise ve třetích zemích prosazovat prostředí příznivé pro malé a střední podniky na základě výměny osvědčených postupů se svými partnery. Spustí také **nový informační portál**, jehož účelem bude zvyšovat povědomí malých a středních podniků o obchodních politikách a poskytovat podrobné informace o celních postupech a formalitách pro vývoz do třetích zemí.

Malé a střední podniky mají z otevření obchodu založeného na pravidlech větší prospěch než velké společnosti, které disponují více zdroji pro překonávání překážek obchodu. S cílem usnadnit přístup malých a středních podniků na mezinárodní trhy Komise neustále jedná o nových obchodních a investičních dohodách a vystupuje proti překážkám obchodu, jež neúměrně postihují malé a střední podniky. Komise bude i nadále zahrnovat do všech svých obchodních dohod kapitoly týkající se malých a středních podniků, spolu se zvláštními opatřeními, jež umožní těmto podnikům využívat různých výhod, např. propojení malých a středních podniků prostřednictvím mezinárodních odvětvových uskupení, sítě Enterprise Europe Network (EEN) či střediska EU pro malé a střední podniky³⁴ a opatření na podporu účasti malých a středních podniků na veřejných zakázkách mimo EU.

Delegace EU v zemích, s nimiž EU uzavřela dohodu o volném obchodu, budou poskytovat podporu prostřednictvím řešení praktických obtíží malých a středních podniků spojených s prováděním těchto dohod.

Evropská unie odhodlaně potírá nekalé obchodní praktiky pomocí svých nástrojů na ochranu obchodu v případech, kdy jsou společnosti EU (včetně malých a středních podniků) poškozovány dumpingovým nebo subvencovaným dovozem. Komise posiluje svou podporu zvláště určenou malým a středním podnikům s cílem usnadnit jejich přístup k nástrojům na ochranu obchodu a spolupráci s Komisí v průběhu šetření³⁵.

Účelem nově vytvořené funkce vrchního úředníka pro dodržování obchodních dohod bude mimo jiné sledovat a zlepšovat dodržování našich obchodních dohod. Zvýší se tak úsilí o odstranění překážek obchodu, jež postihují především malé a střední podniky. EU se dále aktivně zapojí do ekonomických a diplomatických aktivit zaměřených na malé a střední podniky s cílem podpořit jejich přístup na trhy třetích zemí. Příležitosti pro evropské podnikatele budou rozšířeny prostřednictvím programu Erasmus pro mladé podnikatele ve světě, v jehož rámci budou moci získat nové zkušenosti na trzích ve třetích zemích.

³⁴ Středisko EU pro malé a střední podniky v Pekingu poskytuje prvotní pomoc evropským malým a středním podnikům, které si přejí rozšířit své působení na čínském trhu; www.eusmecentre.org.cn

³⁵ Nařízení (EU) 2018/825 ze dne 30. května 2018.

KLÍČOVÁ OPATŘENÍ

- Zmocněnec EU pro malé a střední podniky a síť vnitrostátních zmocněnců pro malé a střední podniky budou přispívat k činnosti pracovní skupiny Komise pro prosazování pravidel jednotného trhu, která má být zřízena v návaznosti na akční plán pro prosazování pravidel jednotného trhu a měla by se mimo jiné zabývat problematikou ukládání dodatečných požadavků nad rámec předpisů EU (tzv. **gold-plating**) s cílem minimalizovat regulační zátěž malých a středních podniků.
- Komise bude vybízet členské státy k tomu, aby jednotnou digitální bránu uplatňovaly způsobem, jenž bude vstřícný vůči malým a středním podnikům. Členské státy by měly své služby propojit v rámci **jednotného kontaktního místa**.
- Zmocněnec EU pro malé a střední podniky bude **sledovat** iniciativy EU a upozorňovat Komisi na ty, které si zasluhují pozornost z hlediska malých a středních podniků a mají zvláštní úlohu v nové platformě „Fit pro budoucnost“.
- Komise bude v kontextu **standardu EU pro startupové národy** vybízet členské státy ke sdílení a přijetí osvědčených postupů pro urychlení růstu malých a středních podniků a začínajících podniků působících v oblasti vyspělých technologií.
- Komise vyzývá členské státy a jejich zadavatele, aby využívali flexibility, již umožňuje nový **rámec EU pro zadávání veřejných zakázek**, s cílem zvýšit příležitosti malých a středních podniků, např. prostřednictvím využívání digitálních nástrojů a platform, díky nimž bude možné ve větší míře zadávat přeshraniční zakázky. Komise bude **zadavatelům poskytovat poradenství a podporu**.
- Komise bude podporovat členské státy, aby vypracovaly návrhy na tzv. **regulační pískoviště**, a zahájí za tímto účelem pilotní projekt.
- Komise vyhlásí výzvu k vytvoření **průkopnického partnerství mezi příhraničními regiony** s cílem posílit spolupráci při prosazování pravidel jednotného trhu a odstraňování administrativních překážek.
- Komise bude členské státy podporovat při prosazování **směrnice o opožděných platbách** tím, že zavede nástroje pro monitorování a lepší vymáhání a prozkoumá možnosti využití alternativních mechanismů pro řešení sporů či mediaci pro malé a střední podniky.
- Komise bude usnadňovat přeshraniční spolupráci s malými středními podniky a mezi těmito podniky v rámci **Evropského obranného fondu** a **zmapuje silné stránky** svého výzkumného a inovačního ekosystému.
- Komise zahájí **iniciativu CASSINI pro podnikání v kosmickém odvětví**.
- Komise podpoří členské státy při provádění nedávno přijaté směrnice o **rámcích preventivní restrukturalizace a poskytnutí druhé šance** ve vnitrostátním právu tím, že jim pomůže vytvořit mechanismy včasného varování pro podniky ve finančních obtížích, aby bylo možné zabránit jejich úpadku.
- Komise spolu s členskými státy prozkoumá možná opatření k vytvoření příznivého prostředí pro **převody malých a středních podniků**.
- Komise bude i nadále **zlepšovat přístup malých a středních podniků na trhy třetích zemí**, a to rovněž prostřednictvím kapitol věnovaných malým a středním podnikům, dialogů s obchodními partnery za účelem výměny osvědčených

postupů a nového informačního portálu. Komise usnadní přístup malých a středních podniků k nástrojům na ochranu obchodu.

- Delegace EU budou poskytovat podporu prostřednictvím řešení otázek malých a středních podniků souvisejících s dohodami o volném obchodu.
- Komise rozšíří **program Erasmus pro mladé podnikatele ve světě**.

4. Zlepšení přístupu k financím

Přístup k finančním prostředkům má pro malé a střední podniky zásadní význam pro financování jejich investičních potřeb v souvislosti s transformací. Malé podniky však mají ve všech fázích rozvoje větší obtíže se získáváním financí než velké podniky. V případě mladých podnikatelů a začínajících podniků to může být způsobeno mnoha důvody: neprokázaná finanční historie, chybějící zajištění či nedostatek informací pro investory k posouzení jejich úvěrového rizika nebo ocenění jejich nehmotných aktiv. Zlepšení dostupnosti finančních prostředků vyžaduje přístup kombinující příznivé regulační prostředí, dostatečné a sladěné unijní a vnitrostátní financování a přístup k sítím podniků a investorů.

Evropským malým a středním podnikům se nedostávají finanční prostředky ve výši 20–35 miliard EUR, a to navzdory významným podpůrným programům na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni³⁶, a v některých členských státech zůstává přístup k financování jedním z hlavních problémů, jimž tyto podniky čelí³⁷. V roce 2019 nezískalo 18 % malých a středních podniků v EU bankovní úvěr, se kterým počítaly, v plné výši. To tyto podniky znevýhodňuje, jelikož bankovní financování představuje zhruba 90 % jejich finančních potřeb. Bankovní právní úprava v EU musí poskytovat základ pro stabilní bankovní systém, jež bude poskytovat odpovídající financování všem podnikům. Bankovní balíček EU zachoval podpůrný koeficient pro malé a střední podniky a rozšířil jej na všechny úvěry poskytované malým a středním podnikům. Komise zajistí, aby veškeré budoucí právní předpisy týkající se finančního trhu zohledňovaly zájmy evropských malých a středních podniků a podporovaly jejich nepřetržitý přístup k široké škále možností financování.

Diverzifikace zdrojů financování a zajištění připravenosti většího počtu malých a středních podniků na investice

Zdroje financování je ovšem třeba **diverzifikovat**. Rizikový kapitál investovaný do evropských společností v roce 2018 vzrostl o 13 % na 8 miliard EUR a podíl kapitálu získaného z mimoevropských zdrojů se v roce 2018 zvýšil ze 7 na 20 %³⁸. Avšak v Evropě využilo finance z kapitálových trhů pouze 10 % podniků, zatímco v USA jich bylo více než

³⁶ Nedostatek dluhového financování za rok v období 2014–2018; viz SWD(2018) 320 final ze dne 7. června 2018.

³⁷ Evropská komise a Evropská centrální banka, *Survey on the Access to Finance of Enterprises* (Průzkum o přístupu podniků k financování), listopad 2019.

³⁸ Invest Europe (2019)20.

25 %. Evropské investice rizikového kapitálu jsou přibližně osmkrát menší než v USA, a nepostačují tedy k financování růstu evropských podniků³⁹.

Inovativní a rychle rostoucí malé a střední podniky a začínající podniky s významnými kapitálovými potřebami se často přesouvají do zahraničí, aby získaly rizikový kapitál⁴⁰. To nejen ohrožuje technologickou suverenitu, růst a zaměstnanost v Evropě, ale má také dopady na širší základnu malých a středních podniků.

Evropští investoři se také mohou zdráhat investovat do začínajících podniků z důvodu obtíží při posuzování tržního potenciálu nebo duševního vlastnictví, jež se váže na nové technologické služby nebo produkty malých a středních podniků. Proto je obtížnější posoudit ocenění samotného začínajícího podniku. Tuto situaci mohou řešit služby **hloubkové technologické analýzy** (tech due diligence), které již byly úspěšné v jiných regionech, avšak v Evropě stále ještě nejsou snadno dostupné. V konečném důsledku jsou přínosem pro všechny zúčastněné strany: malé a střední podniky, potenciální investory i širší inovační ekosystém. Pilotní projekt EU by umožnil přesnější oceňování začínajících podniků působících v oblasti špičkových technologií a technologicky vyspělých malých a středních podniků, a to na základě jejich portfolia technologií a duševního vlastnictví⁴¹.

V Evropě je třeba uvolnit více soukromých investic. Komise bude využívat nové způsoby sdílení rizik se soukromým sektorem, např. v rámci iniciativy ESCALAR zaměřené na posílení fondů rizikového kapitálu, zvýší své investiční úsilí a podnikne kroky k přepracování akčního plánu unie kapitálových trhů. Cílem unie kapitálových trhů je diverzifikovat zdroje financování pro podniky ve všech fázích jejich rozvoje.

Přípravné práce na fondu pro primární veřejnou nabídku akcií malých a středních podniků

Malé a střední podniky v Evropě mají omezené možnosti financování růstu, např. kotování na kapitálových trzích prostřednictvím primární veřejné nabídky akcií (Initial Public Offering, IPO). Kapitálové trhy jsou důležitým zdrojem financování pro malé a střední podniky, které se rozrůstají na středně velké společnosti a nakonec na velké společnosti. Počet primárních veřejných nabídek akcií malých a středních podniků se však v důsledku finanční krize prudce snížil a od té doby nedošlo k jeho obnovení. V roce 2019 došlo v porovnání s rokem 2018 k dalšímu poklesu hodnoty (o 40 %) a počtu (o 47 %) evropských IPO⁴². Mnoho institucionálních investorů se dostatečně nezapojuje do financování malých a středních podniků.

Financování z veřejných zdrojů by proto mohlo fungovat jako základní investice s cílem přilákat více soukromých investorů do rychle rostoucích a inovativních malých a středních podniků ve fázi veřejné kotace. **Fond pro primární veřejnou nabídku akcií malých a středních podniků** by podporoval tyto podniky během procesu kotace i poté. Bude vycházet z analýzy trhu EU s IPO a z testování s investory a zúčastněnými stranami.

Vytvoření příznivějšího a otevřenějšího prostředí pro přístup k financování

³⁹ Asociace finančních trhů v Evropě (AFME), *Capital Markets Union Performance Indicators Report 2019*.

⁴⁰ Studie Evropské komise a Evropské investiční banky z roku 2018: *Financing the Deep Tech Revolution*.

⁴¹ Využití informací z platformy Inovační radar: <https://www.innoradar.eu>

⁴² <https://www.pwc.co.uk/audit-assurance/assets/pdf/ipo-watch-q4-2019-annual-review.pdf>

V posledních letech došlo k výraznému poklesu v oblasti analýzy týkající se investic do malých a středních podniků. Přezkum směrnice o trzích finančních nástrojů, který Komise provede v roce 2020, se zaměří na to, jak stimulovat výzkum zahrnující i malé a střední podniky.

Inovace v oblasti finančních technologií založené na technologii distribuované účetní knihy („**blockchain**“) mohou malým a středním podnikům nabídnout nové možnosti přímé spolupráce s investory, a to buď prostřednictvím důvěryhodných zprostředkovatelů, nebo na decentralizovaném základě. Umožní malým a středním podnikům emitovat kryptoaktiva a digitální tokeny, například formou dluhopisů. Ty jsou pro investory atraktivní, neboť lze s nimi okamžitě obchodovat. Jedná se o způsob, jak nabídnout malým a středním podnikům rychlejší, účinnější a nákladově efektivnější financování. Komise bude podporovat používání kryptoaktiv a digitálních tokenů ze strany malých a středních podniků, investorů a zprostředkovatelů, a to v souladu s nadcházející strategií EU v oblasti digitálních financí.

Pravidla **státní podpory** umožnila významnou vnitrostátní podporu malých a středních podniků a rizikového kapitálu⁴³. Komise zefektivní a přezkoumá příslušná pravidla EU pro státní podporu do konce roku 2021, aby zajistila, že budou i nadále vyhovovat svému účelu. V rámci tohoto přezkumu se Komise bude snažit dosáhnout toho, aby pravidla podporovala účast malých a středních podniků na významných projektech společného evropského zájmu.

Vedle toho nedostatečná rozmanitost na straně příjemců investic snižuje potenciál talentů a brzdí inovace. Ženy jsou zakladatelkami jedné třetiny společností v Evropě, avšak jejich podniky nejsou dostatečně úspěšné při získávání rizikového kapitálu. V roce 2019 více než 92 % rizikového kapitálu získaly evropské společnosti v oblasti technologií, jejichž zakladatelské týmy tvořili výhradně muži⁴⁴. Program InvestEU pro budoucí financování investic v EU by mohl pomoci stimulovat investice do žen a se zapojením žen a poskytovat cílenou podporu na rozšíření okruhu společností a fondů řízených ženami, do kterých lze investovat, v rámci **iniciativy pro genderově vyvážené financování**. Kromě toho bude ztrojnásoben počet malých a středních podniků vedených ženami, které využívají plnohodnotně fungující Evropskou radu pro inovace.

Mobilizace finančních prostředků EU, členských států a soukromého sektoru pro malé a střední podniky prostřednictvím InvestEU

V období 2014–2018 pomohly finanční nástroje EU mobilizovat prostředky ve výši 100 miliard EUR určené zejména na financování pro malé a střední podniky formou dluhového a kapitálového financování. Investiční plán pro Evropu by měl podpořit více než jeden milion malých a středních podniků. Je však zapotřebí nepřetržitá podpora ze strany EU i členských států, aby došlo k nápravě v oblasti chybějících finančních prostředků pro malé a střední podniky.

V rámci složky programu InvestEU specializované na malé a střední podniky bude Komise stavět na pozitivních zkušenostech se stávajícími systémy záruk EU pro malé a střední podniky⁴⁵. Vytvoří jednotný integrovaný záruční nástroj zaměřený na malé a střední podniky,

⁴³ Výdaje za rok 2018 činily 216 milionů EUR pro cíl „Rizikový kapitál“ a 501 milionů EUR pro cíl „Malé a střední podniky“.

⁴⁴ 2019 State of European Tech report (zpráva o stavu evropského technologického sektoru za rok 2019) <https://2019.stateofeuropeantech.com/chart/103-1338/>

⁴⁵ Dostupné v rámci programů COSME, Horizont 2020 a Kreativní Evropa a fondů politiky soudržnosti EU.

jež jsou vnímány jako vysoce rizikové nebo které nemají dostatečné zajištění, včetně inovativních podniků, které působí v kulturním a kreativním odvětví, podniků přecházejících z modelů náročných na zdroje a energii na udržitelnější modely a podniků přejímajících digitální obchodní postupy. Tato složka pro malé a střední podniky v rámci programu InvestEU bude podporovat kapitálové financování malých a středních podniků a malých společností se střední tržní kapitalizací v oblastech zvláštního politického zájmu EU, jako jsou vesmír a obrana, udržitelnost, digitalizace, inovace, **genderově vyvážené financování**, technologie založené na průlomových inovacích (deep tech) a **ekotechnologie**. Budou tak například spojeny finanční prostředky EU, členských států a soukromého sektoru s cílem zvýšit přístup ke kapitálovému financování pro inovativní malé a střední podniky a začínající podniky, které rozvíjejí a přijímají řešení v oblasti ekotechnologií. Program InvestEU umožní financování ve všech fázích rozvoje od zahájení činnosti až po rozšíření a primární veřejnou nabídku akcií. Pomůže získat soukromé financování od investorů typu obchodní anděle, kanceláře pro rodiny (family offices), fondy rizikového kapitálu, penzijní fondy či pojišťovny.

Komise bude úzce spolupracovat s členskými státy na sdružování finančních prostředků a řešení zeměpisné nerovnováhy v oblasti investic a přístupu k financím, konkrétně v rámci iniciativy pro digitální inovace a rychle se rozvíjející podniky⁴⁶. Vedle toho složka programu InvestEU zaměřená na sociální investice a dovednosti zlepší přístup k mikrofinancování, financování sociálních podniků, investice se sociálním dopadem a dovednosti v dané oblasti.

KLÍČOVÁ OPATŘENÍ:

- Komise bude **podporovat primární veřejné nabídky akcií (IPO) malých a středních podniků**, a to formou investic prostřednictvím nového fondu soukromého a veřejného sektoru v rámci programu InvestEU, který bude zahájen v roce 2021 jako součást unie kapitálových trhů.
- Komise zavede průkopnický mechanismus rizik a výnosů s cílem posílit fondy rizikového kapitálu a získat soukromé investice pro rozvoj podniků prostřednictvím **iniciativy ESCALAR**.
- Komise zahájí **iniciativu pro genderově vyvážené financování**, jejímž účelem bude stimulovat financování podniků a fondů řízených ženami a podpořit podnikání žen.
- Komise zahájí **iniciativu pro investice do ekotechnologií**, v jejímž rámci budou sloučeny finanční prostředky EU, členských států a soukromého sektoru s cílem zvýšit přístup inovativních malých a středních podniků a začínajících podniků, které rozvíjejí a přijímají řešení v oblasti ekotechnologií, ke kapitálovému financování.
- Komise zahájí **iniciativu založenou na technologii blockchainu**, jež umožní vydávání a obchodování s dluhopisy malých a středních podniků v celé Evropě na základě využívání evropské infrastruktury pro blockchainovou technologii.
- Komise bude spolufinancovat **služby hloubkové technologické analýzy** (tech due diligence) v rámci pilotního projektu EU s cílem umožnit přesnější oceňování začínajících podniků působících v oblasti špičkových technologií a připravit je na investice.
- Komise se zasadí o další **zjednodušení stávajících pravidel státní podpory** týkajících se kombinování vnitrostátních prostředků s fondem InvestEU a fondy

⁴⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/launch-digital-innovation-and-scale-initiative-central-eastern-and-south-eastern-europe>

programu Horizont. Malé a střední podniky tak budou moci snadněji využívat sdílených zdrojů, jež jim pomohou při dvojí transformaci. Komise také v rámci probíhajícího přezkumu pravidel státní podpory provede **revizi pravidel státní podpory týkajících se rizikového financování a sdělení o významných projektech společného evropského zájmu** s cílem dále podpořit zapojení malých a středních podniků, získat soukromé investice a současně zabránit narušení rovných podmínek.

5. Správa: partnerství EU a členských států pro provádění strategie

Strategie pro malé a střední podniky musí být založena na závazcích a opatřeních na úrovni EU i členských států. Jelikož mnohé malé a střední podniky jsou pevně zakořeněny v regionálních a místních ekosystémech, v nichž poskytují pracovní místa, vzdělávání, daňové příjmy a sociální péči, musí se tento závazek rozšířit i na regionální orgány. Provádění strategie bude podpořeno silným partnerstvím všech aktérů spoluodpovědných za dosažení stanovených cílů: EU, orgánů na národní, regionální a místní úrovni, malých a středních podniků a investorů. Bude zahrnovat pravidelné politické hodnocení pokroku, měření a monitorování.

Síť zmocněnců pro malé a střední podniky je důležitým nástrojem k zajištění tohoto partnerství mezi EU a jednotlivými členskými státy. Zastupuje vnitrostátní orgány členských států odpovědné za politiku v oblasti malých a středních podniků a zajišťuje propojení mezi těmito orgány, místními podnikatelskými komunitami a EU. V souvislosti s obnovením mandátu v roce 2020 bude posílena úloha sítě i její interakce s regionálními orgány a subjekty.

Komise ustanoví **vysokého zmocněnce EU pro malé a střední podniky**, který bude řídit práci sítě s cílem zajistit provádění strategie a uplatňování zásady „zelenou malým a středním podnikům“ ve všech politikách EU. Zmocněnec EU pro malé a střední podniky bude rovněž sledovat provádění v jednotlivých členských státech. S cílem usnadnit začlenění strategie pro malé a střední podniky do všech oblastí politiky bude zmocněnec EU úzce zapojen do procesu evropského semestru. Zmocněnec EU bude usilovat o zohledňování aspektů týkajících se malých a středních podniků v programu Komise pro zlepšování právní úpravy v rámci pravidelného dialogu s Výborem pro kontrolu regulace a rovněž v rámci platformy „Fit pro budoucnost“.

Pro doplnění činností sítě zmocněnců pro malé a střední podniky (z veřejného sektoru) bude Komise rovněž úzce spolupracovat s **vyslanci strategického podnikání**, což je nová poradní skupina podnikatelů z celé Evropy, jež bude plnit úlohu diskusního fóra.

Nová strategie bude předmětem **pravidelného přezkumu**. Komise bude i nadále každoročně zveřejňovat výsledky rozšířeného **přezkumu výkonnosti malých a středních podniků**. Tento přezkum bude rovněž sledovat vnitrostátní politiky příznivé pro začínající podniky (index „Europe Startup Nations“), zapojení malých a středních podniků do udržitelných podnikatelských přístupů či digitalizaci malých a středních podniků⁴⁷ (index DESI). Výsledky přezkumu budou prezentovány a projednány na výročním shromáždění malých a středních podniků s cílem poskytnout místním zúčastněným stranám a širší komunitě malých a středních podniků příležitost k aktivnímu zapojení.

⁴⁷ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/integration-digital-technology>

Sít' zmocněnců pro malé a střední podniky a další orgány EU se budou podílet na sledování provádění strategie například prostřednictvím výroční zprávy Rady pro konkurenceschopnost a pravidelného dialogu s Evropským parlamentem. Za účelem přípravy této zprávy se zmocněnec EU pro malé a střední podniky – spolu s vnitrostátními zmocněnci – setká s tvůrci politik v oblasti malých a středních podniků a dalšími zúčastněnými stranami v členských státech, aby projednali důležitá témata v této oblasti stanovená v procesu evropského semestru. Na základě analýzy získané pomocí těchto mechanismů hodnocení bude zmocněnec EU společně postupovat s vnitrostátními zmocněnci při vytváření vnitrostátních plánů týkajících se provádění strategie pro malé a střední podniky, a to ve spolupráci s místními podnikatelskými subjekty.

Definice malých a středních podniků používaná na úrovni EU je klíčovým nástrojem k zajištění toho, že se tato strategie zaměří na správnou cílovou skupinu, tj. že bude poskytovat podporu a výhody podnikům, které to nejvíce potřebují. Komise pravidelně sleduje, zda tato definice stále splňuje svůj účel. Podle nedávné veřejné konzultace⁴⁸, studií a průzkumů funguje definice dobře a lze ji snadno použít u převážné většiny malých a středních podniků v EU, jež jsou malé a nezávislé. Komise se bude dále věnovat posouzení specifických otázek, jež byly nastoleny, např. pokud jde o složité vlastnické struktury nebo možný efekt „uzamčení“ (tzn. ustrnutí společností v růstu, aby si zachovaly status malých a středních podniků), a podá o nich zprávu.

KLÍČOVÁ OPATŘENÍ:

- Komise jmenuje **vysokého zmocněnce EU pro malé a střední podniky**.
- Komise posílí **sít' zmocněnců pro malé a střední podniky** s cílem upevnit vazbu mezi EU a vnitrostátní úrovní, pokud jde o politiku v oblasti malých a středních podniků.
- Komise zřídí skupinu **vyslanců strategického podnikání**.
- **Zmocněnec EU pro malé a střední podniky** bude upozorňovat na aspekty týkající se malých a středních podniků v rámci **pravidelného dialogu s Výborem pro kontrolu regulace**.

⁴⁸ Otevřená veřejná konzultace týkající se definice malých a středních podniků:
https://ec.europa.eu/info/consultations/public-consultation-review-sme-definition_en